

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας

Το 1883 ιδρύθηκε στο Αρσάκειο μέγαρο Φυσιογνωστικό Μουσείο «εν τω δεξιά της εισόδου του Αρσακείου δωματίω», το οποίο χρησίμευε και ως αίθουσα συζητήσεων. Πρώτος ο Γεώργιος Μελάς, γιος του αντιπροέδρου Μιχαήλ Μελά, προσέφερε συλλογή «ζωοφύτων και κοχυλίων», συγχρόνως δε αγοράστηκε μεγάλη σειρά φυτολογικών και ζωολογικών εικόνων. Από το 1885, την οργάνωση του Φυσιογνωστικού Μουσείου ανέλαβε ο καθηγητής Φυτολογίας και Ορυκτολογίας Ευστάθιος Πονηρόπουλος, ο οποίος προσέφερε αντιπροσωπευτικά δείγματα ορυκτών από τον Βεζούβιο και το Λαύριο, δείγματα κλωστικών ινών και δείγματα καρπών και σπόρων δέντρων από το Περού και τη Βραζιλία. Επίσης δωρεές ορυκτών προς το μουσείο έκαναν μαθήτριες του εξωτερικού Διδασκαλείου και ο καθηγητής της Χημείας Π. Κονδύλης. Έκτοτε πολλές τέτοιες συλλογές δωρήθηκαν στη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, όπως αυτή του Αριστοτέλη Λορεντζάτου, το 1936, που περιλάμβανε όστρακα της Ερυθράς Θάλασσας κ.ά.

Το 1993, με απόφαση του Δ.Σ. της Εταιρείας, με πρόεδρο τον Καθηγητή και σημερινό Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γεώργιο Μπαμπινιώτη, συγκεντρώθηκαν όλα τα υπάρχοντα εκθέματα και ιδρύθηκε το «Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Φ.Ε.», βασισμένο στην πρωτοβουλία της καθηγήτριας Φυσικής Φ.Ε. κας Ε.

Αποστολάτου- Καργάκου, η οποία ανέλαβε το σύνολο του έργου της μελέτης, της οργάνωσης και της λειτουργίας του. Το μουσείο εγκαταστάθηκε σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο των σχολείων του Ψυχικού, στο κτήριο όπου στεγαζόταν άλλοτε η Παιδαγωγική Ακαδημία. Τα τελευταία χρόνια οι συλλογές του μουσείου συνεχίζουν να πλουτίζονται από τις ευγενικές προσφορές καθηγητών Πανεπιστημίων, προέδρων, αντιπροέδρων, καθηγητών των σχολείων, διοικητικών υπαλλήλων της Εταιρείας, γονέων των μαθητών, ακόμη και των μικρών μαθητών των σχολείων μας που εντυπωσιασμένοι από τον χώρο φροντίζουν γι' αυτόν. Το μουσείο χωρίζεται σε δύο τμήματα: Το πρώτο περιλαμβάνει σπάνιες συλλογές από πεταλούδες, πτηνά του Ελλαδικού κυρίως χώρου (65 περίπου είδη), κροκόδειλο, φίδια, χελώνες, καθώς και συλλογή αβγών πτηνών (εικ. 1). Ιδιαίτερως αναφέρουμε είδη που έχουν εξαφανιστεί, όπως η Αθηναϊκή κουκουβάγια Τυτώ (*tyto alba*), καθώς επίσης και τα υπό εξαφάνιση είδη, όπως η θαλάσσια χελώνα *Caretta- Caretta*, ο γυπαστός, ο ροδοπελεκάνος, ο θαλασσετός. Το δεύτερο περιλαμβάνει συλλογές πετρωμάτων, ορυκτών, οστράκων και απολιθωμάτων. Οι συλλογές των ορυκτών και πετρωμάτων περιλαμβάνουν βωξίτη, μαλαχίτη και αζουρίτη, σιδηροπυρίτη, περλίτη, λιγνίτη,

Εικ. 1. Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας. Συλλογή Πτηνών.

αμίαντο, αραγωνίτη, ορυκτό άλας, γύψο, σταλακτίτες, χαλαζία σε διάφορες μορφές όπως ορεία κρύσταλλο, αμέθυστο, ροζ χαλαζία κ.ά.

Επίσης η συλλογή των απολιθωμάτων περιλαμβάνει τμήμα απολιθωμένου κορμού, παίγνια της φύσης, *Actionella* ηλικίας 350 εκ. ετών, αμμωνίτες, κοράλλια, ανθόζωα, εχινοειδή, δίθυρα, γαστερόποδα, απολιθωμα ριζών, φοίνικα, ψαριού κ.ά.

Ο κύριος στόχος ενός τέτοιου χώρου, διαμορφωμένου μέσα σε σχολική μονάδα, δεν μπορεί παρά να είναι η μάθηση μέσα από το μουσείο. Καθώς η παιδευτική αξία των μουσείων είναι γνωστή στις μέρες μας, το μουσείο αυτό έρχεται να αποτελέσει ένα ακόμη εργαλείο, που θα βοηθήσει σημαντικά τον μαθητή και τον εκπαιδευτικό για τη μελέτη του περιβάλλοντος.

Έχοντας λοιπόν ως κύριο άξονα την επιθυμία μας το «Μουσείο να γίνει σχολείο» δεχόμαστε την επίσκεψη μαθητών όλων των βαθμίδων. Μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τις ξεναγήσεις, την προσωπική τους παρατήρηση, ευαισθητοποιούνται στη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της Ελλάδος, μελετώντας πουλιά και ζώα του Ελλαδικού κυρίως χώρου, ενώ ταυτόχρονα προβληματίζονται για τις αιτίες εξαφάνισής τους. Κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων παρακολουθούν προβολές με τη χρήση πολυμέσων, οι οποίες αφορούν τον σχηματισμό των πετρωμάτων, τη δημιουργία των ηφαιστειών και των απολιθωμάτων, σχηματισμό από παλαιοντολογικές

ανασκαφές (εικ. 2&3). Επιπλέον προβάλλονται θεωρίες σχετικές με τους δεινόσαυρους, όπου καταρρίπτονται μύθοι λανθασμένης πληροφόρησης. Στοχεύουμε έτσι στην έγκυρη επιστημονική κατάρτιση των μαθητών, με τρόπο απλό και άμεσο, ειδικά διαμορφωμένο στο γνωστικό επίπεδο της ηλικίας των μαθητών. Κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα παιδιά εκπονούν φυλλάδιο ειδικά σχεδιασμένο για το κάθε πρόγραμμα και πάντοτε ανάλογο με το γνωστικό τους επίπεδο. Μέσα από τα προγράμματα προσπαθούμε να πετύχουμε τους παρακάτω στόχους:

Τα παιδιά να μάθουν

- να αισθάνονται οικείο τον χώρο του μουσείου, αλλά δείχνοντας σεβασμό.
- να κατανοήσουν ότι ο συγκεκριμένος χώρος είναι χώρος μάθησης μέσα από αντικείμενα και εικόνες.
- τη διαδικασία πρόσληψης γνώσεων μέσα από τα εκθέματα.
- να αξιοποιούν τις γνώσεις που πήραν.

Τα τελευταία χρόνια το μουσείο επισκέπτονται μαθητές των σχολείων της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας όσο και άλλων σχολείων των Αθηνών για την παρακολούθηση των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων. Επίσης πολλοί είναι οι επισκέπτες από σχολεία άλλων χωρών όπως της Αυστραλίας, Ολλανδίας, Γαλλίας κ.ά. καθώς και μεμονωμένοι επισκέπτες που ξεναγούνται στον ιδιαίτερο αυτό χώρο του σχολείου μας.

Εικ. 2&3. Εκπαιδευτικά προγράμματα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας.